

A Londoni Megállapodás: bárány farkasbőrben?

Ficsor Mihály

Magyar Szabadalmi Hivatal

„(E)Utasítás vagy elutasítás, avagy kodifikációs aggályok a szellemitulajdon-
védelemben”

szakmai továbbképzés, MIE

Ráckeve, 2005. november 16 – 17.

A Londoni Megállapodás

- a szabadalom teljes szövege: az ESZH általunk választott hivatali nyelven (=angolul) – 65. cikk szerint
- az igénypontok szövege: magyarul – 65. cikk szerint
- jogvita esetén, a szabadalmas költségén: a szabadalom teljes szövege magyarul
(kérdőjelekkel → jogvita fogalma?,
alleged infringer/infringement fogalma?, quasi judicial authority
definíciója?)
- ötven év fokozódó bábeli zűrzavara után deus ex machina?

Az ESZE 65. cikke

- többszörösen opcionális szabály, hiszen „bármelyik Szerződő Állam előírhatja”:
 - az európai szabadalom szövegének fordítását és annak benyújtását három vagy több hónapon belül;
 - a közzététel költségeinek részben vagy egészben történő megfizetését;
 - a mulasztás szankciójaként az ex tunc hatálytalanságot
- elvileg a Londoni Megállapodás szerinti könnyítést bármely szerződő állam autonóm módon is bevezetheti

Az ESZE 67. cikke

- Az európai szabadalmi bejelentés közzétételével keletkező ideiglenes oltalomhoz elegendő az igénypontok fordítása (többet egyik szerződő állam se írhat elő).
- Szt. 84/E. § - ideiglenes oltalom a Magyar Köztársaságban magyar nyelvű igénypontok és idegen nyelvű leírás alapján.
- Szabadalomtörvény miatt erre az időszakra vonatkozóan is lehet igényt érvényesíteni; az eljárás felfüggesztése [Szt. 36. § (1) bek.] ennek nem akadálya.

Az ESZE 70. cikke

- Az európai szabadalom **hiteles** szövege: az eljárás nyelve szerinti szöveg – a hiteles szöveg mindig idegen nyelvű, nem magyar.
- Ha az oltalom terjedelme a fordítás szerint szűkebb, e kérdésben a fordítás az irányadó (Szt. 84/J. §).
- kijavítási lehetőség, a szerzett jogok védelmével (Szt. 84/K. §)

Alkotmányos aggályok – európai olvasatban – 1.

- **BGH, Kehlrinne** - a jogbiztonság követelményét az igénypontok német nyelven való közrebocsátása kielégíti; a teljes fordítás költsége nem aránytalan megterhelés az érintett vállalkozók számára, ésszerű indoka a nemzetközi együttműködés (BGHZ 102, 118; GRUR 1988. 4. 290.).
- **ECJ, BASF (C – 44/98)** – az ESZE 65. cikke alapján meghozott nemzeti jogszabály nem akadályozza az áruk szabad mozgását, nem sérti az EK-szerződés 28. cikkét.

Alkotmányos aggályok – európai olvasatban - 2.

■ ECJ, Kik (C-361/01 P):

- az EK Szerződés „számos utalást tartalmaz a nyelveknek az Európai Unióban történő használatára. Mindazonáltal, ezek az utalások nem tekinthetők egy olyan általános közösségi jogelv bizonyítékának, amely bármely polgárt feljogosítana arra, hogy minden körülmények között követelhesse a saját anyanyelvére való lefordítását bárminek, ami akár csak eshetőlegesen is érintheti az érdekeit”;
- „nem feltétlenül szükséges valamely egyedi határozatot az összes hivatalos nyelven elkészíteni, még akkor sem, ha az nemcsak a címzett, hanem az Unió rajta kívüli polgárának – pl. egy gazdasági versenytárs – jogait is érintheti”;
- az ítélet 92. pontja: a gazdasági szereplők, a köz, valamint a bejelentők és a jogosultak érdekeinek mérlegelése (költségcsökkentés mint fontos szempont);
- „megfelelő és arányos” az OHIM hivatalos nyelveinek az EK-ban a „legszélesebb körben ismert” nyelvekre való korlátozása.

Alkotmányos aggályok – európai olvasatban – 3.

- 2003. március 3.: a Tanács „közös politikai megközelítése” a közösségi szabadalomról – a szabadalom teljes szövege az eljárás nyelvén, az igénypontok az EU valamennyi hivatalos nyelvén
- Ezt tükrözi a közösségi szabadalomról szóló rendelet tervezetének legutolsó változata is (24/a – 24/d. cikk).
- Ez a nyelvi rezsim a Tanács szerint kielégíti a költséghatékonyság, a jogbiztonság és a diszkriminációmentesség követelményeit (CPA 2.1 pont).
- Magyarország – tagállamként – elfogadta ezt a megoldást.

Alkotmányos aggályok – a „kútfők”

- MSZTT – állásfoglalás
- Vörös Imre, Gödölle István és Mándi Attila tanulmányai
- a 2002. évi XXXIX. törvény indoklása
- a MIE gyógyszeripari munkabizottságának javaslata
- előzetes normakontroll az AB-tól a Londoni Megállapodás ratifikációja előtt ? [Abtv. 1. § a) pont, 36. §]

Alkotmányos aggályok – tételesen 1.

- a vállalkozás joga és a gazdasági verseny szabadsága (Alk. 9. §): nem abszolutizálható és nem korlátozhatatlan (AB állandó gyakorlata)
- közgazdasági feltételrendszer: ne legyen piacgazdaság-ellenes és diszkriminatív
- ésszerű indokból elfogadható a korlátozás
- ésszerű indok: költségcsökkentés, európai együttműködés [Alkotmány 6. § (4) bek.: a MK közreműködik az európai egység megteremtésében, egyebek mellett az európai népek jólétének kiteljesedése érdekében]
- diszkrimináció – „homogén csoport”: vagy a szabadalmak tiszteletben tartására kötelezettek, vagy a jogszerzők csoportja
- kötelezettek oldalán: a Londoni Megállapodásban majdan részes országok kötelezettjeivel kell összevetni a magyarországi kötelezettek helyzetét
- „kis” nyelvek ismerői: nincs diszkrimináció, hiszen az igénypont fordítása rendelkezésre áll (= az ESZH hivatalos nyelveinek esetével)
- megfelelő és arányos az angol (német, francia) kiválasztása: a legszélesebb körben ismert
- eseti fordítási igény (ha egyáltalán adódik): az európai együttműködés és a költségcsökkentés céljaival igazolható, nem aránytalan megterhelés + a nyelvtudás egyre inkább az egységes piacon való részvétel elengedhetetlen feltételévé válik az üzleti gyakorlatban
- a jogosultak oldalán: költségcsökkenés; a „kis” nyelvek ismerői számára kedvezmények és könnyítések [COMPAT közös politikai megközelítés, ESZE 14. cikk (2) és (4) bek., VSZ 6. szabály, Díjszabályzat 12. cikk (1) bek.]

Alkotmányos aggályok – tételesen 2.

- a hátrányos megkülönböztetés tilalma [Alk. 70/A. §] – a jogi személyekre is vonatkozik
- hibás kiindulás: külföldi jogosult, magyar kötelezett homogén csoportba sorolása és helyzetük összevetése
- egyebekben ld.: a vállalkozás jogát illetően előadottakat

Alkotmányos aggályok – tételesen 3.

- a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog [Alk. 61. § (1) bek.]: „a nyílt, áttetsző és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység ... garanciája” [34/1994. (VI. 24.) AB hat.]
- az Atv. (1992. évi LXIII. tv. 2. § 4. pont) szerint közérdekű adat: az állami feladatot ellátó szerv kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó információ vagy ismeret (ha az nem személyes adat)
- alapjog: ezt bárki megismerhesse – ahogy, amilyen formában az rendelkezésre áll (nem vezethető le nyelvi követelmény)
- a tájékoztatás módját, az adatok körét külön jogszabály megállapíthatja [Atv. 19. § (2) bek.]
- mindez nem alkalmazható a közhitelű nyilvántartásból való – külön törvényben szabályozott – adatszolgáltatásra (Atv. 22. §)

Alkotmányos aggályok – tételesen 4.

- a jogállamiság és a jogbiztonság [Alk. 2. § (1) bek.]: előrelátható, megismerhető és kiszámítható feltételek
- az igénypontok fordításával ez a követelmény kielégíthető, szükség szerint kiegészítő, „rásegítő” intézkedésekkel
- nincs olyan alkotmányos követelmény: a gazdasági vállalkozások működési feltételeit – akár csak áttételesen, illetve eshetőlegesen is érintő – valamennyi iratnak magyar nyelven rendelkezésre kell állnia

Egyéb jogi aggályok

- MIE: „azokat az iratokat, amelyek alapján Magyarországon jogok érvényesíthetők, ...magyar nyelven kell megszövegezni”; „Magyarországra jogot csak a Magyar Köztársaság hivatalos nyelvén megfogalmazott iratra lehet alapozni”
- nincs ilyen alkotmányos követelmény
- a Jat.18. §-ának (2) bekezdése csak a jogszabályokra vonatkozik; a szabadalom nem jogszabály
- v.ö.: ESZE 67. cikkével, Szt. 84/E. §-ával – ideiglenes oltalom idegen nyelvű leírás alapján
- v.ö.: ESZE 70. cikkével –nem a magyar nyelvű a hiteles szöveg
- v.ö.: a védjegyek nemzetközi lajstromozására szolgáló madridi rendszerrel
- v.ö.: a nemzetközi magánjog számos szabályával, intézményével

Gazdasági megfontolások – a MIE aggályai

- a MIE vitairatának szemlélete: defenzív és pesszimista
- a magyar vállalkozó (feltaláló, kutató): soha nem tanul meg angolul (olvasni a szakterületén), soha nem lép külpiacra és sohasem fog szabadalmat szerezni, viszont
- rendszeresen olvassa a magyar szabadalmi leírásokat, és ez elég is neki ahhoz, hogy lépést tartson a technika globális fejlődésével
- a magyarok nem tudnak nyelveket (és ne is készítsük őket nyelvtanulásra), viszont
- a hazánkban készülő fordítások kitűnőek, visszaadnak minden nyelvi és technikai árnyalatot, sőt, gazdagítják anyanyelvünket
- a „validált” európai szabadalmak száma tízszeresére növekedne
- a fordítás költsége a magyar vállalkozókat terhelné

Gazdasági megfontolások - tények

- Az ESZE-hez való csatlakozást megelőző felmérés szerint: csupán a megkérdezettek 7%-a számára jelent problémát, hogy a leírás hosszabb ideig nem áll magyarul rendelkezésre.
- Az ESZE szerződő államainak egyöntetű tapasztalata: az európai szabadalmak fordításait szinte alig tanulmányozzák.
- A technikai fejlődés mai üteme mellett a csupán 4-6 év elteltével elkészülő magyar fordítás műszaki információs értéke csekély, a lépéstartáshoz sokkal korábban szükség van az információra.
- A Londoni Megállapodás mintegy 50%-kal csökkenti az európai szabadalmak fordítási költségeit.
- Az európai szabadalmi rendszert a magyar vállalkozók (főként a KKV-k) túlnyomó része a magas költségek miatt nem tudja igénybe venni.
- Az európai szabadalmak esetenként szükséges teljes lefordításának költségét az európai szabadalmat szerző magyar vállalkozásoknál ellensúlyozná a fordítási költségekben a külpiacokon elért megtakarítás.
- Semmilyen eddigi tapasztalat nem támasztja alá, hogy a „validált” európai szabadalmak száma ugrásszerűen, a MIE által jószolt mértékben emelkedne.
- Ha mégis: növekvő munkateher és ügyfélforgalom a jogi képviselők oldalán, többletforrások az MSZH (állami költségvetés) oldalán az innovációs és szabadalmi politika megvalósítására.

Az ESZE 65. cikkének új megközelítése

- a hangsúly: a validáláson, az európai szabadalom magyarországi „hatályosításán” – csak a tényleges gazdasági érdekelttséghez köthető oltalmi igényeket érvényesítsék hazánkban
- ebben a 65. cikk lehet az első szűrő, az éves fenntartási díjak a továbbiak
- ennek eléréséhez elegendő az igénypontok fordításának megkövetelése
- a jogkövetkezmény felülvizsgálata: ex tunc hatálytalanság helyett – magasabb fenntartási díj fordítás hiányában (avagy: díjkedvezmény, ha van fordítás)
- ami fedezetet nyújthat a teljes fordítás iránti eseti igények hivatali szolgáltatásként, állami feladatként való kielégítésére

Emóció és ráció

„Néha a szívnek is megvannak a maga érvei.”

(Pascal)

„Az érzelem is gondol, a gondolat is érez.”

(Unamuno)

Személyes konklúzióm: ésszel védjük, ami a szívünkhöz közel áll.

Emóció és ráció: édes anyanyelvünk

„S ha van a nemzeteknél egy bizonyos aggság vagy halál jele, az semmi egyéb, mint ha nyelvök holt, vagy többé nem haladhat.”

(Széchenyi István)

„Édes anyai nyelvünk mellett szólani édes kötelesség.”

(Wesselényi Miklós)

„A magyar szó nekünk a legnagyobb ereklye.”

(Tamási Áron)

„A valódi csinosodás csak a nemzeti nyelv által megy elő s terjed el.”

(Guzmics Izidor)

„A mesebeli árva gyermek a magyar nyelv. Még az ág is húzza.”

(Krúdy Gyula)

„Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenén sohasem.”

(Bessenyei György)

Emóció és ráció: otthon Európában

„A magyarságról: nem lehet büntetlenül magányosnak lenni
ezer éven át Európában.”

(Márai Sándor)